

לחפ"ש:	לע"צ:	להצלות:	זמני השבת באלעד:
רפאל	יורם בן	כל	הדלקת נרות: 16:59
דוד בן	מרים ~	משפחת	מוצאי שבת: 18:06
אודליה ~	אהובה	דרשן	זמן ר"ת: 18:43
ישי בן	בת חיה		
שושנה	תגצב.ה.		

ולרפואת כל חולי ישראל



עלון

# קול יעקב

עלון מס' 116 | ג' באדר | תשפ"ג | שנה 3



## מטעמים לשולחן שבת

**וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ לִבּוֹ תְּקַחוּ אֶת תְּרוּמַתִּי (תְּרוּמַת כֹּהֵן, א-ב)**

רואה עני מבקש צדקה - אינו נותן לו מיד, אלא רק אחרי שהעני מבקש ממנו הוא נותן לו - אז אף על פי שנותן לו צדקה אחר כך, אין השם יה-וה כסדרו, אלא הפוך, שהרי קודם באות האותיות ו' וה' של המקבל! ולכן צריכים להקפיד שהנותן יבוא אל העני ולא להפך, וזה שנאמר (תהילים י"א, ז) "כִּי צִדִיק ה' צִדְקוֹת אֶהְבּ יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ פְּנִימוֹ". כשם שהקב"ה עושה צדקות בכל עת, טרם יקראו והוא עונה - צדקה כזאת אוהב הקב"ה אצל בני אדם, שיתנו קודם שהעני ישפיל עצמו לבקש - "יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ פְּנִימוֹ", ששם הוי"ה יהיה ישר, כסדר אותיותיו. וזה גם מה שרצה רש"י להשמיענו כאן: "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" - באיזה אופן? "לְשָׁמִי" - שנתנית צדקה תסמל את שמי כסדר אותיותיו, דהיינו שאתה תקדים ותיתן לעני, ולא שהעני יצטרך להקדימך, כי אז שמו של הקב"ה לא יצטרף כסדרו...

"וַיִּקְחוּ לִי" - לשמי. (רש"י)

וכבר רבו השואלים - מה רצה רש"י להשמיענו בכך?

הסבר מעניין הסביר הגה"ק בעל ה"חווות יאיר" זי"ע, והוא יסוד גדול בנתינת צדקה!

על פי מה שמובא בשם השל"ה הק' זי"ע, כאשר אדם נותן צדקה הוא כאילו מצייר את שמו של הקב"ה -

יה-וה. דהיינו, המטבע שלוקח הנותן בידו היא בדומה לצורת האות י', חמש אצבעותיו של הנותן מרמזות לאות ה', כשהעני פושט את ידו לקבל - הרי זרועו משמשת כצורת האות ו', וכשהעני מקבל את הצדקה לתוך חמש אצבעותיו - הרי זה מרמז שוב לאות ה'. כך מצטייר שמו של הקב"ה במלואו!

ממשיך בעל ה"חווות יאיר" ומסביר: לפי זה, אם האדם מעלים עין מן הצדקה, כלומר כשהוא

## משל ונמשל

**וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם (תְּרוּמַת כֹּהֵן, וז')**

החלון ששון מניחה | אין לקרוא בתפילה ובקריאת התורה

עברו שנים, והיהודי הזה הצליח להתאושש - לבנות בחזרה את הבית, להקים את הרפת, את הלול ואָרְנָה ולשתול את הפרדסים מחדש. גם השדות שלו התמלאו בתבואה חדשה. שוב היה לו הכל בשפע, והוא הרגיש שבשבילו כבר כאילו הגאולה.

אבל היהודי השני בכלל לא התאושש. גם אם כבר היה לו בית, ואולי אפילו חצר יפה וגינה - אבל ביתה־המקדש עוד לא נבנה! והרי זה היה הדבר העיקרי שמילא את חייו! לביתה־המקדש הוא לא הפסיק להתגעגע, ועל חורבנו הוא בכה והצטער בלי סוף.

כך הסביר רבי אהרון קוטלר: גם אם יש לנו כבר "בית" משלנו, ואולי ישנם אנשים שזוכים לשפע גשמי - לבית מסודר, לכסף, למכונת ולעוד כל מיני דברים נחמדים - בשבילנו, היהודים החרדים לדבר השם, בכלל לא הגיעה הגאולה! נכון שחזרנו לארץ ישראל, אבל הגאולה השלמה תהיה רק כשיבנה בית המקדש, והשם יתברך ישרה בו את השכינה הקדושה!

שני יהודים חיו פעם בארץ ישראל. אחד מהם היה איש פשוט שגר בגליל והיה לו משק. במשק שלו היו פרדס, יקב, שדות תבואה, רפת, לול תרנגולות וגם אָרְנָה לסוסים.

היהודי השני התגורר בירושלים. לא היו לו פרדסים ושדות, אבל הוא גר קרוב לבית המקדש, והיה נהנה מזיו השכינה. הוא ראה את הכהנים בעבודתם ואת הלווים שרים ומזמרים להשם, שמע את הכהן הגדול צועק "אנא השם" ביום כיפור ושאב רוח בשמחת בית השואבה. הוא היה מריח את הריח הנפלא של הקטורת ורואה את העשן העולה מהמזבח בקו ישר כמו מקל, פוגש את האנשים שמביאים ביכורים ורואה את הסהנדרין שיושבים בחצי עיגול בלשכת הגזית - כל החיים שלו היו רוחניים, כל החיות שלו היו קשורות לביתה־המקדש.

והנה הגיעו הרומאים הרשעים, החריבו את בית המקדש ואת כל ארץ־ישראל. היהודי הראשון - שהיה גר בגליל - נשאר בלי בית, בלי כרם בלי בעלי חיים ובלי שדות.

2

## אחת שאלתי

### חתוך הספר אחת שאלתי 2

#### הדין הפתפוגג

ואץ רץ לעבר בית הספר.

הוא הגיע לכפתו, והחל להתיז מהדיו המיוחד על חלצות חבריו. על כל תלמיד מהפחה המטיר יענקל'ה פמות הגונה מהדיו האדם.

החברים הגיבו בכָּהֳלָה נוראה, והתרעמו כנגדו, אך הוא הרגיע אותם באָמרו: "אל דאָגה דידו, תוף כָּמָה



לקראת פורים, נכנס יענקל'ה לחנות למשחקים ומכשירי פתיכה ובקש מהמוכר "דיו

נעלם", שהוא דיו משחק, שמתזים אותו על גבי בגדים, ולאחר כעשר דקות הוא נמחק מאליו, בלי להשאיר שום זכר. המוכר הגיש לפניו את הדיו, שעל גבי התוית שעליו היו רשומות מלים בסנינית. יענקל'ה שלם, נטל את בקבוק הדיו

רגעים יחזרו החלצות שלכם להיות נקיות לחלוטין, זהו דיו פלא שנמחק מאליו..."

חולפות להן עשר דקות, ועוד עשר דקות, וראה זה פלא - החלצות נותרו מכתמות בדיו אדם. גם כעבור שעה ושעתיים לא נמחק הדיו.

התברר לתלמידי הפתה, שהדיו לא היה אלא... דיו רגיל, כך שהחלצות שלהם יצאו מכלל שמוש, פי גם לאחר כפוס החלצות, לא יוסר הדיו האדם שהתיז יענקלה.

פעת באים התלמידים ותובעים את יענקלה (שכבר הגיע למצוות) לשלם את דמי החלצות שהזיק. טוען יענקלה כנגדם: "האשם כאן הוא לא אני, אלא מוכר החנות, כי מחמתו נזוקו חלצותיכם והוא צריך לשלם עבורן..."

מהו הדין במקרה זה?

**תשובה:** באשר ליענקלה מתיז הדיו - יש לפטור אותו מתשלום הזק החלצות, משום שכפי הנראה, מקרה כזה שהדיו הנעלם, לא נעלם, עדין לא ארע, כך שהנער נחשב למזיק מתוך אנס גמור, וממילא יש לפטרו.

ובאשר למוכר - אם המדבר היה באפן שמסר לנער את בקבוק דיו המשחק, ומשום מה הכיל

בבקבוק זה דיו רגיל, אזי גם המוכר פטור, כי גם הוא נחשב לאנוס לגמרי.

אבל במקרה שהיה יכול להבחין או לברר שהמדבר הוא בדיו רגיל, ופשע ולא ודא שמדבר בדיו נמחק, יש לחיבו, כדין "בור המתגלגל" - דהינו אדם שהניח תקלה מסימת, כגון אבן, ברשות הרבים, והתגלגלה האבן על ידי רגלי בהמות או בני אדם (שלא בכונה) עד שהזיקה, שבאפן שהיה מצוי שהתקלה שהניח האיש התגלגל ותזיק (פרוץ מצויה), הרי שיש לחיב בנזק את מניח התקלה, (יעין בכבא קמא ו').

והגם שבור פטור מפלים (דהינו על נזקי בור לא חייבים עבור נזק שארע לכלי, כגון חלצה), מפל מקום, מבאר בתוספות (שם), שאם בשעת הליכת הבור המתגלגל ארע ההזק, חייב המניח הראשון מדין "אש" (שעל ידי פח אחר מערב, נעשה ההזק על ידי מניח האבן).

ובמקרה שלפנינו, הדיו שמסר המוכר בטעות לנער, הוא ממש כאש השורפת את החלצות, שכן דיו זה עומד לזריקה על חלצות החברים (וזה בודאי בגדר רוח מצויה), ולכן שלם ישלם עבור הזק החלצות (כשוי חלצות משמשות).

**לסיכום:** יענקלה פטור מנזקי החלצות. אף המוכר חייב לשלם עבורן, במדה ויכול היה לגלות שאין מדבר בדיו הנעלם.

3

למה גירפה לא יכולה לשתות שוקו חם?  
**תשובה:** כי עד שזה עובר בגרון ונכנס לבטן זה מתקרר.

בן אחד חלם שאכל מרשמלו ענק, בסוף הוא קם ומגלה שנעלמה לו הכרית.

למה חתולה לא מעיזה להיכנס למקרר?  
**תשובה:** כי יש שם קור כלבים.



